

ko ga gledam, bolj se mi je zdelo, da ni brez matice. Naj mi je čebelar še tako zatrjeval, da je gotovo nima, ostal sem neveren Tomaž. Vzameva ga iz čebelnjaka ter deneva na stol. Snameva pokrov ter začneva sat za satom pregledavati. Zalege ni nikjer nobene poštene, le tu pa tam kak zalepljen piskerc, pa morebiti jih ni bilo čez petnajst čebelnih. Na nekem satu najdem matično zibelko bolj male velikosti, vse drugo pa je bila tako imenovana grbasta ali grčasta zalega, iz katere se izležejo le mali troti. Matice le iščeva, pa nikjer je ni. Moj čebelar se je že skrivaj malo muzal ter ponosen bil, da vendar kaj ve. Res sem že mislil nehati. Pa sem si spet mislil, če sem že večino satovja preložil, bom še malo število ostalih. In glej na predzadnjem satu najdem matico lepo in veliko, kakor je vsaka navadna. Kaj je toraj bilo storiti? Ker je bil prvi roj in sem tiste čebele šele pred letem dobil, nisem mogel vedeti, koliko je matica stara; kar je pri meni rojenih, seveda vsaki hranim rojstni list. Ker je bila očitno prestara, ujamem jo in odstranim. Trotovno zalego sem obglavil, panj zaprl ter ga v čebelnjak postavil. Moj čebelar je spet zmajeval ter rekel, da najbolje bi bilo, panju z zalego pomagati. Malo da mu nisem pritrdil, ali daljna poskušnja me je pa vendar le mikala. Zato pustim panj pri miru ves teden. Čez teden dni ga zopet odprem ter sat za satom pregledujem. Matico res najdem, ali od zalege ni bilo ne sledu ne tiru. Čebel seveda je bilo čedalje manj, in spet čebelar svetuje pridejati mu kak sat z zalego. Jaz ne storim tako, ampak dam panju še teden odloga, da se poboljša. Čez teden dni pridem ter najdem matico oplojeno in zalego v satovji v najlepšem redu. Upam da bode panj kmalu okreval.

Kaj je toraj bilo? Kaj drugega, nego matica je bila prestara, oplodilno seme ji je pošlo, torej ni mogla drugega, nego neoplojena jajčeca zalegati, in od tod grbasta zalega. Da ni bila kaka mlada neoplojena, kazala je podoba njena, še bolj pa tisto malo število celic, v kateri je bila še oplojena zalega zaležana in matična zibelka. Mnogokrat sem že o tem bral, pa tako se sam prepričati, nisem še imel prilike.

S. Č.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 11. Imam pet let staro kobilu, katera nekaj časa sem težko sope. Bojim se, da ne postane nadušljiva. Kaj naj storim, da zabranim to bolezen? (R. S. v P. na Goriškem.)

Odgovor: Težkemu sopenju je lahko tudi kak drug vzrok, ne le naduha, zaradi tega dajte kobilu o pravem času pregledati živinozdravniku. Naduha je v obče neozdravna, zmanjšati ali preprečiti se pa da z lahko hrano, zlasti z zeleno krmo, korenjem itd. Suhe krme naj žival dobiva malo in od časa do časa pa kako dristilo. Konju, ki je k naduhi nagnen, prija kaj dobro paša, in treba ga je presilnega dela, zlasti pa hitrega teka varovati.

V novejšem času smatrajo proti naduhi arsenik (mišnico) za zelo uspešno sredstvo, a ž njim more in sme lečiti le živinozdravnik.

Vprašanje 12. Med lucerno hočem sejati travo, in sicer na njivo z dobro, trdno, debelo ter z ilovico pomešano zemljo. Katere trave naj sejem, koliko na oralo in kje dobim njih semena? (K. F. v B. na Primorskem.)

Odgovor: Na oralo njive sejte 15 funtov lucerne, 1 funt bele detelje, 12 funtov angleške pahovke, 8 funtov francoske pahovke, 1 funt svinjskega repa in 1 funt bibernelice. Semena dobite pri g. Josip Lenarčiči na Vrhaiki.

Vprašanje 13. Pri nas vsak čas kateri konj zboli za smoliko, zato Vas prosim, poučite me v „Novicah“, kaka bolezen je to in kako jo zdraviti. Ustregli boste z odgovorom mnogim, ker je ta bolezen zelo razširjena. (D. M. v F.)

Odgovor: Smolika spada med groznične bolezni, ki nastanejo vsled prehlajenja, ter napada navadno 2 do 5letne konje. Smolika je nalezljiva, in ker so skoraj vsi naši hlevi, posebno pa gostilniški okuženi po tej bolezni, zato jo dobi tudi skoraj vsak naš konj. Razen nalezljivosti provzročata to bolezen prehlajenje in hitra menjava toplote, in to zlasti, kadar mladi konj menjava zobe ali pa pride k drugemu gospodarju v druge razmere. Dokler ni smolika nevarna, ni rabiti zdravil, ampak počakati, da jo živina preboli, saj je nobena reč ne ustavi. Konja je imeti na toplu in dajati mu tečne in lahke krme. Bula v škarjah naj se sama predere, nikakor je pa ni rezati. Da se hitro predere, naveže se kaj takega na njo, kar drži toploto, in obveže z ovčjo kožuhovino. Ako pa smolika postaja vsled prehlajenja, mokrote, napačnih zdravil itd. nevarnejša, poklicati treba nemudno živinozdravnika.

Vprašanje 14. Ali je gips res dober gnoj za deteljo, in kedaj je deteljo gipsati. (J. Č. v Z.)

Odgovor: Gipsanje pomaga le po dobro gnojenih zemljiščih. V tem slučaju je dobro, hitro po žetvi po mladi detelji potrositi gipsa. Če je pokazalo, da gips dobro stori, ponovi se gipsanje spomladi po vsaki košnji. Po zimi naj se deteljišča škrope z redko gnojico, s kratkim hlevnim gnojem, s kompostom ali pepelom pa natrosijo.

Vprašanje 15. Imam vola, ki ščije kri, in sicer ne same, ampak pomešano s scalnico. Kaj je vzrok tej bo-
le zni, in ali se da od nje ozdraviti? (Fr. Ž. v T.)

Odgovor: Krvomočnosti je kriva krma. Ako vol použije veliko igličevja smrekovega, jelkovega ali hrastovega itd., ali če je krmljen s kislimi travami z mokrih senožeti, pokaže se ta bolezen. Hud sunek ali udarec na ledvico jo provzroči. Bolezen traja 1 do 3 tedne, in navadno žival tudi ozdravi, kakor hitro prenehajo vzroki. Drugače pa pritisne vranična vnetica, moči ponehajo, žival oslabi in pogine. Domače zdravilo proti krvomoč-

nosti je kislo mleko, katerega dajajte volu po 3 do 5 litrov na dan. Ako je vol uže zelo oslabel, priporočamo Vam poklicati živinodravnika.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

209.

Turn-Severin. Kalafat. Vidin. Nikopolje. Zimnica. Sistov.

Zavili smo v Turn-Severinsko pristanišče.

„Gospoda naj se premesti na ta veliki parobrod, kjer more prenočiti, ako neče spavati v mestu,“ ogласi se francoski kapitan.

Šli smo na suho ob petih popoldne. Opaža se na drevoredih in na perivoju mestnem početak kulture. Ulice so sicer široke, ali je toliko prahu po njih, da človeku kar sapo jemlje, rumunski kmetje te pa strašijo s strašno svojo opravo. Vsa okolica je prelepa, in če se bode kultura tu tako razširjala, kakor se je začela, ustvarila bode raj zemeljski, in mesto 5000 duš bode jih stotine tisočev uživalo darove bujne prirode. Ko je solnce zašlo, vrnili smo se na brcd. Malo po malem so se pokazale luči po mestu, s perivoja so nam doletavali na brod oslabeli glasovi glasbe, oživiljeni kedaj pa kedaj s piskom dohajajočih in odhajajočih vlakov. Vsi očarani smo sedeli na kasaru pri dobri večerji. Ob desetih je bilo treba pomisliti na spanje. Pa kaj pravim spanje! Prav to je, kar na parobrodu muči potnika. Spi, če moreš, ko je toliko šuma, ropota, zbijanja, premetavanja, in tudi vznemirjanja od sopotnikov.

„Donava se spušča tu v svoje najnižje področje, v nizko Rumunsko, in s Turn-Severinom prestaje krasota okolice,“ trdi naš Mayer.

Nisi pogodil, ti sicer skušeni vodnik, vsaj točno nisi pogodil. Ob desnej obali se širijo milovični, z goricami posuti brežički negotinski. Morda si se ž njihovim sokom tudi ti Mayer, naslajal v Parizu. In od Rakovice se širijo one valovite bolgarske terase, ki krase reko vse do Ruščuka. Visoke so te terase do 130 m/ in uzorno obdelane. Tu se je prelilo dosta krvi ruske.

V teh mislih me za teče krik mornarjev: „Kalafat!“ Pa kako da nisi ti, ruski Schilder, mogel 1854. l. osvojiti tega mesteca, ki ima samo 2500 duš? Visoko je res, ali z druge strani visi k reki, in ni Bog zna kako utrjeno. Da si je čestito opasal in stisnil, moralo bi bilo počiti kot jajce. In tudi bi je bil, da je ni branil s svojim umom znani Hrvat Omer paša, s čegar hrabrostjo bi se mogli ponašati, da ni bil odpadnik in krvopijec naroda svojega.

Pri vkrcavanju nismo videli nič znamenitega, same Rumunce. Kedar govoriš o Kalafatu, nehote ti prihaja na misel Vidin, ki stoji na bolgarskej zemlji. Znano je, da večja mesta v Počonavju navadno proti sebi stoje, jedno na bregu bolgarskem, drugo na rumunskem. Vidin je opasan z obranbenim zidom. To je prvo po zunanjem licu turško mesto na tem potu. Ob bregu stoje nizke hiše, gostilne in parobrodske poslovnice. Mesto ima do 13.600 duš, in dosta razvito trgovino. Pred rusko turško vojsko je stanovalo tu dosta Turkov, Judov, pa tudi Tatarov in Ciganov. Tu začno po Donavi brodit tudi jadrenice.

Pripluli smo k Nikopolju, ki ima do 5600 duš. Tu je sedež pravoslavnega nadškofa in katoliškega škofa. Nikopolje ima jako utrdbo in dosta trgovine. Kedar se zamisliš v davne čase, nagubanči se ti čelo, pa tudi razvedri se. Nagubanči se ti čelo zato, ker je tu Bajesid, 1396. l. potolkel 100.000 kristjanov pod Sigismundom ogerskim in hrvatskim kraljem, a razvedri se ti, ker je 1877. l. ruski general Krüdener 6000 mož posadke, 40 topov in dva monitorja prisilil na udajo.

Na tem potu pristaneš tudi ob rumunskoj Zimnici, od koder je ruski vojskovodja, knez Nikolaj 27. junija 1877. l. brez znatnejšega upora ostrmelih Turkov prepeljal svojo vojno. Kakor da gledaš oni ogromni most, po katerem se vijejo, in ono množino plavij, na katerih se prevažajo ruske čete ob osodnem sevanju orožja. Bržega in srečnejšega prevoza ne spominja povestnica. Mili Bog, koliko je src po svetu močnejše bilo, nekaj od nade, nekaj od strahu, kamo hoče potegniti vojskina tehtnica. Zimnica je bila prav res prava zimnica za vso Evropo. Večna ti slava, drago mestice, v spomin slovanskih kristjanov!

Omeniti nam je še Sistova, bolgarskega mesteca, ki ima sedaj samo do 8000 duš, ker se je do 12.000 Turkov izselilo. Tu se je 1877. l. usredotočila zmagnosna ruska vojna.

Ali je bilo treba tako strašne vojske? Ne prašaj mene, pogledi samo bolgarska sela. V sredi čedna zidana cerkvice, okoli nje pa vse nekako razrito, kskor da so psi izgrebli zemljo. Sredi vsakega rova stoji nekaj kakor lesa, z jednim samim zijalom spredaj, skozi katero pripognjene glave lazi bolgarski kmet, da se vleže ali počene, ker stati tako ne more. Mraz te spreha, kedar gledaš in preišljaš to skrajno nadlogo.

Poslednja leta pred vojsko je Sistov dosta pretrpel. Vlada turška je namreč odkazala Čerkesom v okolici razsežne pašnike, s tem pa je prikrajšala meščane, katerim je živinarstvo dajalo največ prihodkov. Pa tudi poljedelci so se pritoževali, ker so jim Čerkesi preveč popasli posejane njive.

Spomina vredno je, da je Sistov prvo mesto bolgarsko, ki je grško šolo odpravilo, in bolgarsko ustanovilo 1833. l. Posebno so delali na to in podpirali šole